

Este de două ori în săptămâna: Joi și Duminică;
candu și prețindu-împotrivă materialelor,
va fi de trei sau de patru ori în săptămâna.

Prețul de prenumerație
pentru Austria:

pe anu întreg	8 fl. v. a.
„ dimineață de anu	4 „ „
„ patruzi	2 „ „
pentru România și strainatate	12 fl.
„ anu întreg	6 „
„ dimineață de anu	6 „

Pesta în 13/25 ian. 1871.

Conferinția de Londra totu nu s'a potutu intruni formalmente, fiind că Favre — nu poate parasi Parisul.

Dlu Bismarck, într'o nota din 16 ian. denegă din partea sa lui Favre autorisarea de libera esire, din Paris, pentru cunventul ca se nu splice atare autorisare de reconoscere din partea sa a guvernului de astăzi în Francia.

Acăsta absurdă și barbară măsura a dlui Bismarck o condamnă totă lumea cultă, pana și diaristică prusofila din Viena. Într'aceea o depesă privată de astă deminată din Berlinu ni spune, că Favre totu ar fi esită din Parisu și s'ar afă pre cale spre Londra. Vom vedé. —

În cameră Bavariei abia cu mare anevoie, după frementari de trei septembri succese guvernului a intruni majoritatea receruta pentru tractatele de Versailles, adeca pentru nouă formare a Germaniei. Astfelii și Bavaria primă rol'a de vasala, ce i s'a croiu prin stepani, ca de renumeratii pentru marile sacrificii ce a adus în cumplitul resbelu! —

In casă representativa a dietei ungurești și paralelu în delegatiunea ungurărescă luptele pentru bugetu deveniță forte aprige. În ambele corporatiuni ale altă-ieri, luni, au avut locu lovirile principali; firesc — fora rezultat! Majoritatea este legată de guvern, și guvernul de sistem cu legăture multu mai poterice, de cătu ca acele se potă fi rupte și nimicite cu arguminti morali și spirituali. Aci se receru alte fortie pentru a reusă; poporul la alegeri se-si deschide bine ochii; de altminterle guvernul si cu partit' sa va merge obnăinte pre calea, sa pre calea ruinarei tiezelor si a poporului, nepasati de vaeiarile si indignatiunea democratilor!

La luptă de alalta-ieri partecipara în cameră Ungariei si deputații romani Borlea si Aless. Mocioni; celu d'antaiu pentru a mai insiră odata în audiulu lumii grelele pecate ce comite pre totă d'ia Ministeriulu ung. contra poporului in generalu si contra naționalitatilor nemagiare desclinitu, si a spune acestui Ministeriu, că — facia de astfeliu de portare si politica a sa, unu omu adevăratu alu poporului ca Borlea, unu omu cu sentiri de dreptate, nu-i poate votă nici unu bugetu; ér dlu Alessandru Mocioni respins cu demnitate unele atacuri machiavelistice, ce dlu Col. Tisza, după miserabilă sa datina, indreptă contra lui Borlea. În nrulu celu mai de aproape vom publică pre langa reportoului de la dieta despre acea memorabila siedintă, si discursurile amentite. —

In delegatiunea magiara totu in aceea dia, la bugetulu Ministeriului comunu de esterne, se luă in critica politică a dlui Beust, si acăsta critica se continua si ieri. Pulsky, Zsedényi, Beszteredy si Éder faceau mai vertosu pre eroii atacatori; a nume: Zsedényi si Beszteredy analisara si condemnara ageru tienut' a cancelariului imperial; — apropiarea de Prussia, intovarasirea cu Bismarck, astă (in argumentu) destula apretiuri: dar — votul finale totu fù: sustinerea guvernului si sistemelui, cu totu cu Beust si Bismarck. Insusi guvernamentalul „P. Lloyd“ constata, că déca cei din delegatiunea nemțișca se arata mai de oare; in delegatiunea loru prusofili si parte, apoi ungurii de cesta lalta — si mai bismarkisti!

ALBINA

Prenumeratii se facu la toti dd. corespondinti a noștri, si de adreptu la Redactoare Stationaresse Nr. 1, unde sunt a se adresa si corespondintele, ce privesc Redactiunea, administratiunea seu speditură; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi: cele anonime nu se vor publica.

Pentru sunete si alte comunicatii de interesu privat — se respunde cate 7 or. de linia; repetitile se facu cu pretiu acăsiu. Prețul timbrului cate 80 cr. pentru una data se antecipa.

Din resbelul franco-nemtescu.

(L.) Spatiul angustu ce este menit acesei rubrice in nrulu prezintă alu foile noastre, ne constringe a resumă numai pre scurtu evenimentele ce se petrecu pre pamentul nemtesci Francie. Dar necesarile si nefericirile se si potu descrie prin putene cuvinte, apoi totu necesari si desastre vedem pretotindeni, spre media-nopțe ca si spre media-di, in resaritul ca in apusul si in inim'a Francie la Paris. Este chiar ca cum par' că Ddieu in ceriu si-ar resbună a supr'a națiunei franceze pentru că n'a remasă fidela principaloru si ideilor ei din gloriós'a revoluție, prin cari de multu Europa era curatita de — tirani, de vermi ce rodus la radacină omenimei.

In media-nopțe, in 20 ian. érasi s'a in templatu o luptă mare care după multa versare de sange s'a finit cu rezultatul nefavorabilu pentru — Francie. Faidherbe si reorganisase pre cătu s'a potutu armata sa, dar nemtii mai capetara ajutoriu si asia densulu după multe si grele perdi si a trebuitu se se retraga, éra nemtii reocupara orasulu St. Quentin. Precum se vorbesce, armat'a francesa ar fi cu totul destramat, incătu numai unele triste remasitie au mai potutu duce cu sine Faidherbe in orasulu Douai, unde s'a retras. Din astă parte dura Parisul nici că mai poate cugetă la vr'unu ajutoriu.

In resaritul Bourbaki, după cum a rezultat, intimpinându resistinta mare, se rezurge; densulu nu este acelu ginerariu genialu, carele se potă mantui Francia. Daca operatiunile lui n'au succesu pan' acuma, de aci inainte abia mai poate fi vorba de o reesiște fericita a planului seu mare. Este inșa de observat cumca retragerea lui Bourbaki a fostu planuita pentru scutirea lui Garibaldi contra lui Manteuffel, care cu poteri intreite amenintia armatele garibaldiane. — Parisul dura nici din resaritul nu poate astepta vr'unu ajutoriu, celu putinu nu curendu.

In media-di, in pregiurulu Loarei pana susu la Normandia, armat'a lui Chancy după multele lupte abia se va fi reculesu ca se mai poate relua ofensiv'a, presupunendu că se va adeveri cumca a capetatu unu ajutoriu de 50,000 de omeni. Din partile sudului deci inca nu se poate mangaià Parisul cu sperantie de vr'unu ajutoriu, ajutoriu rapede si eficace, precum de 4 luni de dile totu astăptă.

Astfelii fiindu, Parisul e avisat la poterea sa propria. De aceea a si inceputu a incercă dese crumperi, pana la erumperea din 19 si 20 ian. executata de 100,000 de armati. Erumperea acăsta, despre care lipsescu inca datele positive, astă se vede, că a causat multe perderi nemtilor, totusi liniele acestora nu le a potutu strabate si astă inca n'a avutu succesul dorit, adeca spargerea cercului de feru ce ineuñjura Parisulu.

Unicul Garibaldi cu fiu sei si cu putinii sei luptatori face bravure in loviri cu prussii. In urmarea nereesirei expedițiunii lui Bourbaki, densulu astăndu-se cu ostirea sa in Dijon, in 21 ian. a fostu atacatu de nemti cu poteri preponderante si cu o artilaria formidabila, si putinu lipsă ca se fie incunjuratu de armatele nemtieci; dar desigur betranu si frantu cum este, presintă a spiritului nu l'a paresit, si conducandu bine pe bravii sei luptatori, in o luptă de 12 ore batu pre nemti, ii respinse, de nu li remanea scapare de cătu in retragere rapede. In acăsta luptă fiu betranului facura mari bravure; Ricotti era incunjurata si strimtorat de nemti dar elu cu ai sei resbti prin sirurile inamicului, continuandu luptele sangerose si in d'ia urmată cu victoria si cu enorme perderi pentu nemti.

Atâtă este ce potemu aminti mangitoriu, dar acăsta abia poate fi deciditoriu pentru sorația Franciei! Deciditorie aveau se fie luptele armatelor de sub Chancy, Faidherbe si Bourbaki, cari — precum arataremu, n'au

riesit, si asia situat' unea Francie este — desfătu cu totulu desperata, pentru momentu insă cătu se pote de trista.

Diet'a Ungariei.

Siedintă a casei representant. din 17 ian. 1871.

(Acăsta siedintă in nrulu precedente din intempiare o recunoscem cu vedere; dura nu numai pentru completarea reporturilor, ci chiar pentru cuprinsul ei este de importanță, deci i-dăm aci locul ce reclama.)

Președintele Somssich deschide siedintă la 10 ore. Dupa autenticarea protocolului, caza trece la ordinea dilei, carea este continua desbatere speciale a supr'a proiectului de lege pentru reoratare pre 1871.

E. Horn ie cuvintul si arăta că erogătate Ungariei pentru poterea armata inghitu 30% din venitul statului, ce nu mai este nici in un altu statu europen, esceptu pre Russi'a. Acăsta, considerandu starea trista a săchelor si a altor institutie de cultura, este o faptă trista, ce dovedește că interesele proprii si adeverate ale poporului se sacrifică altoru scăpuri, cu totulu straine. Evinemintele din Francie, dice Horn, dau cea mai buna dovadă cumca poterea si tar'la unui statu nu consiste in armat'a regularia, macar că se sacrifice tăia pentru aceea. Daca aretarile regimului sunt corecte, Ungaria are se tienă numai 100,000 de soldati regulari, pentru cari ti'eră ar se respondă 53 de milioane, pre candu pentru 100,000 de homini ajungu 5 milioane. Cum poto regimulu se justifice acăsta din punctu de vedere economic? Din aceste motive, densu votădia contra incuviintarii trupelor pentru armat'a comună, si vré, ca sumele preliminate se se folosescă pre semă armatei de militie (de honvédii.)

Ministrul I. Andrássy face unele observari contra antevoritorilor. Dinsulu intra afundu pre calea desvoltarii dualismului; arăta că Ungaria amesuratul legii din 1868 are armata comună cu Austria si că deci de o armata separata ungurărescă nici vorba nu poate sofi. Legea nu este iertată a, o interpretă altfel decătu cum s'a interpretat dintru incepere pan' acuma. Este detorintă regimului a staru că intre corona si intre dreptul de statu numai legea se se consideră de decidiția. Din acăsta cauza se rōga, se se primăște proiectul cum l'a presentat regimulu.

T. Vécsey vorbesce in sensulu majoritatii com. centr. Daca casă a tienut de importantia numirea drumurilor de lussu din Pesta, cu cătu mai momentuosu trebue se fie acestu titlu?

Br. L. Simonyi si E. Ivánka vorbesce totu in acestu sensu, astă si J. Döny si G. Váradyi.

Col. Ghiczy arăta că afirmarea lui Andrássy, cumca impartiendu armat'a monarchiei in două parti, in cea austriaca si cea ungurărescă, aceste două armate s'ar privi un'a pre alt'a de contraria, — este nefundata, căci armat'a nemtescă ce luptă astăndu contra Franciei, consiste din soldati mai multor tieri cu diferite institutiuni, si acăta armata totusi a fostu condusă de unu scopu, pentru care luptă si moare. Impata guvernului cumca de ani promite casei multe bunuri si frumosse, si candu e ca se-si implește promisiunile, vine se dovedește cumca elu astfelui nu a disu.

Fr. Döök aduce aminte de luptele din 1848, candu regimentele ungurărescă luptau eroice, si nu se poate negă cumca in acele regimente se aflau si soldati de alte naționalități; totu asiă nu se poate negă vitejia ungurilor in regimentele austriace, si prin urmare nu se poate negă nici naționalitatea loru. Cătu pentru legea din 1868, aceea nu vorbesce nici de armate ungurărescă, nici de astfelu de trupe, ci de completarea regimentelor ungurărescă. Pote că va veni timpul candu separarea armatei ungurărescă va fi o necesitate, multu sange va costă totusi pana acăsta ideia individuală se va realiza.

Elu se tiene de tratatele din 1867; căci acestea sunt unicul midilochu prin care se dă statului ungurăresc o protapă firma. (Pentru impărăția naționalitatilor! Report.)

L. Tisza vorbesce pentru votul majoritatii comisiunii. Ne mai fiindu altă vorbitoru insemnatu, desbaterea se incheia.

Președintele observă cumea din amendamente partile casei s'au facut proponeri pentru votare norminală si amenarea votari pre manedi, ce se primește. Finea siedintă la 2 1/2 ore. —

Siedintă a casei representantilor din 21 ian.

Dupa cetirea si autenticarea protocolului, presedintele Somssich arăta că trăsندu terminul de 30 de dile după alegerea ablegatului J. Nagy, acesta se verifica definitiv.

E. Horn exprima indignația publicului ungurăresc pentru unu pasu a reportului directiunalu, ce s'a asternutu adunarii generali a bancei austriace naționali, si după ce face o introducere bine motivată, îndrăptă următoarea interbeluine catra ministrul de finanțe:

1. Afirmațiunea adunarii generali a bancii naționali austriace din 18 ian. — cumca regimulu ungurăresc in 1867 s'ar fi deobligat a sustinē in Ungaria privilegiul de bancă, pana nu se va face o nouă lege, este ea intermeiată?

2. Este adeverat, că bancă națională din Viena, desfătă se folosesc de avantajile monopolului din Ungaria, totusi a denegat ucrarea dotatiunii filialelor sale din Ungaria, a denegat primirea depositaria obligatiunilor imprumutului ungurăresc de loteria si că scopul acestei denegari, după cum dice reportul directiunalu, este a săli Ungaria spre recunoștere, legală a monopolului acelei bance de Viena?

3. Este adeverat, că ministrul de finanțe cedendu acestei pressiuni, a promis că inca in cursul sesiunii de iernă va rezolvi cetiunea de bancă prin camera?

4. In fine ce cugetă regimulu a face facia de dispusestii inamicice cu cari amenintia reportul directiunalu in casulu, daca — ce este probabil — cameră ungurărescă in bătulu acestei somatiuni vienesă, nu va desbată afarea bancei in decursul u acestei sesiuni de iernă și nu o va deslegă in favorul bancei naționale de Viena?

Interbeluine se va comunică ministrului de finanțe.

Notariul casei magnatilor I. Nyary aduce nuntiul despre primirea neschimbă a proiectului de lege pentru reoratare, care se va asterni coronei pentru sanctinare.

C. P. Szatmáry cu privire la securitatea publică si la poziția soldatilor in statu, interbeluia pe ministrul pentru aperarea tării, daca are de cugetu a dispune ca de aci nainte se se oprășea portarea de arme afora de serviciu atâtă trupelor de linia, precum si hovenilor?

Se va comunică ministrului concernintă.

D. Irányi: Dupa ce este cu scopu, a face a priori cunoscute proiectele de rezolutiune ce au se se asternă la posturile singurăce ale bugetului, pentru ca reprezentantii se-si potă face combinatiile loru, dinsulu asterni inca acumă unu proiect de rezolutiune, conformu caruia ocuparea posturilor subalterne de functiunari se se face pre calea concursului publicu. — Proiectul se va tipari, imprimă si desbată la timpul seu.

Referintele comisiunii centrali P. Károlyi cotesce reportul acesteia despre proiectele de lege ale ministeriului pentru aperarea tării. T. Györffy prezenta in acăsta cestiune unu votu separatu a mai multor sectiuni.

Reportul si votul separatu se vor tipari si imprimă. Casăa trece apoi la ordinea dilei, carea este desbaterea generală a bugetului despre 1871.

Se cetește reportul generalu al comis-

sionei finanziari. Referintele prin unu discursu mai lungu recomenda primirea reportului.

E. Simonyi celu d'antai ié cuventul in contra. Inca ieri a fostu se incépa desbaterea bugetului, dice densulu, dar s'a amenat pre astadi, pentru că d'ia de ieri din nefericire a fostu vinor, si multi vor fi fostu superstitioni, a se teme de influenti'a rea a acestei dile. Astadi e sambata, astadi potemu dara incepe desbaterea linisitici. (Ilaritate.)

Vorbitoriu mai nainte de töte imputa regimului că de ce a presentat bugetul asiá de tardi. C. Tisza, chiar si Fr. Deák au facut la timpul seu proiecte de resolutiune, spre scopul d'a deobligá pre regim cu se prezente bugetul cătu mai timpuriu. E unu anu de candu s'au asternutu acele proiecte si eli totusi nu s'au desbatutu. Dar abstragendu de la acésta, regimul a facutu inca in decursulu anului trecutu numerose sminte, pre carioratorulu intr'unu lungu siru le amintesce si de dupa cari dice că nu pote primi bugetul nici de base pentru desbaterea speciala; Elu recomenda spre primire urmatoriulu proiectu de resolutiune.

Considerandu, că si acelle drepturi ce ni le dă art. de lege 12 din 1867, necontentu se restringu si reduc;

considerandu, că pre langa starea juridica dejositoria a tierii, pre terenul afacerilor interne nu este posibilu nici unu progresus nici o reforma;

considerandu, că si in privint'a financiară mergemu totu napisiu, venitele si erogatele nu se aducu in echilibru, dările devinu totu mai apesatörie, cas'a se decida:

Dupa ce tier'a asta de incompatibilu cu interesulu seu, a lasá si mai departe administrarea averii statului si a afacerilor de statu in manile regimului de facia, — cas'a nu primește bugetul presentat de regim. (Aplause din stang'a extrema.)

De altintre motivele produse in acestu proiectu de resolutiune nu sunt singure cari ilu indémna pre dlu Simonyi a respinge bugetul. Aceasta in momentu nici că e completu inca, caci spesele afacerilor comune nu sunt suscute in elu. Séu că sistem'a dominatoria e vin'a că preliminarul comunu nu s'a facutu destulu de timpuriu, séu că este consecința unei erori a regimului, — in amendoue casuri se vede vorbitoriu necesitat a detrage regimului midilócole de esistint'a mai departe. Arunca apoi o privire a supr'a starii afacerilor noastre. Armat'a se asta astadi, in butulu miliónelor ce se intrebuintiedea pentru ea, in o stare mai rea decat in 1866, si daca am fi simili la unu resbelu, acésta ar fi cea mai mare nefericire pentru noi.

Attitudinea nostra facia de strainatate este fora sistema si fora planu; desaproba, citandu multe locuri din carteza rosia, politica esterna a monachiei, a nume facia de conflictulu franco-nemitescu, elu in portarea ministrului presedinte crede a vedé tendint'a d'a detrage camerei dreptulu de discussiune in afacerile esterne; caci candu vorbitoriu a interpelatu pre contele Andrassy in cau'a cestiuenei Pontului, i-sa responsu cumca regimul in starea momentana a afacerii nu pote dice niciu, desi carteza rosia era pre atunci dejá tiparita, si in aceea se cuprindeau desluciri despre cestiuenea Pontului.

Politica interna a regimului inca o subtrage unei critice aspre. In anulu trecutu ministeriulu a comisau mai multe fapte anticonstituionali; asia a contrasau mai multe imprumuturi, for'a a intrebá camer'a, si a recercatul numai incuiintarea regelui. Aceasta este o cale pericolosa, care ne va duce intr'unu teribilu abisu. (Aprobare vivace in stang'a.) Tota tendint'a regimului este, de a-si ascurá positiunea sa propria la putere in locu d'a promová binele tierii. Astfelui este că a lusat ministeriulu o dreptiune reactiunaria, d. e. prin introducerea voturilor virile.

Regimul pretotindeniá a introdusu denumirea amplioatiilor; elu denumesce si judii si ii intrebuintiedea ca mediloci de cortesii la alegeri. Numerulu baietilor protegati, cari fora ocupatiune implu cancelariele ministeriale, este legiune. In dilele frumose abia poti ambala pe strad'a Vatiului, atat u a acésta de plina de amplioati din ministeriulu de investiamentu si justitia; vorbitoriu se mira că capitanul urbarial in fie-care locu e alt'a si alt'a, alt'a trebuie se fia necesariamente si modalitatea inceasului nu s'a plansu in acésta privintia. (Ilaritate generala.) Din reformele promise, regimul n'a introdusu nici un'a macar; reform'a de contributiune, atat u de urginte, se amena-

pana se va efectui regularea catastrului, ce si dieci ani pote se duredie. Regia e formidabilu scumpa, administratiunea mai rea decat ori canda. In locu d'a regia, se potriveste o turma de inspectori scolariu cu salaria grase; in locu d'a construi drumuri, se introduc oficia de ingenieri. Pre di ce merge se redia noue oficia, pentru ca ministrii se proveda pe protegiatiii sei cu salaria.

Schimbarea portofoliilor, intre ministri si a oficialor ministeriali cardinale, vorbitoriu o asta curioasa, unică in felul seu. Asia d. e. ministrul de facia alu finantelor a fostu unu deputat fórt activu, a devenit secretariu de statu in ministeriu pentru aperarea tierii, si a trebuitu multu timpu pana a ajutus a-si pricape lucrul. Candu a inceputu densulu a pricape ceva, i-sa datu portofoliu finantelor; n'a priceputu niciu despre acésta, a inceputu deci a studia de la A B C. (Ilaritate.)

Ministrul d'acum alu comunicatiunilor a fostu unu bunu ministru de comerciu, totusi a trebuitu se studidea elementele institutiunilor cailor ferate ca se se face ministrul de comunicatiune. De secretariu de statu seu s'a denumit J. Szapáry, care n'are alte merite decat că ca comisariu guvernialu in cotobul Heves a facutu confusuni si ca functiunari in ministeriulu de interne totu aceea. Totusi pentru ca ministrul se aiba unu colegu la studiu, i-sa alaturatu acestu secretariu de statu. Asia s'a intemplatu si cu ministrul de comerciu d'acum, carele mai nainte era secretariu de statu in ministeriulu internalor. (Ilaritate generala.) In acestu modu nu se pote guverna o tiéra.

Aceasta procedura i se pare vorbitoriu ca portarea acelui omu, carele a zidit u casa din cuadre, candu a inceputu a locui in ea inca a vediutu că sunt multe gauri rotunde si in patru colturi, prin cari sufla ventulu. Pentru a astupá gaurile, a ciopliti lemele rotunde si in patru colturi, a véritu inca in gaurile rotunde lemne in patru colturi si viceversa, astfelu că ventulu a suflatu si mai departe. Toamai asia de nimeritu se punu la noi ministrii in posturile loru. (Ilaritate.) Vorbitoriu incheia cu recomandarea spre primire a proiectului seu de resolutiune.

C. Szell, referintele comisiunei finanziarii asiá si Kerkápolyi ministrul financiilor, se nisuescu a combate pre Simonyi si recomenda reportulu comisiunei finanziarie.

B. Márásy: Sunt dous feluri de bugete, bugetul organicu si celu risipitoriu. Regimul de facia urmareasca pre acesta, a continuat administratiunea imperialistica; biocrat'a e mai grósa decat ori candu, incau avemu 19,700 de amplioati. Cea mai mare erore este marimea dărilaru neproporțiunate cu venitulu. Aduce datele necesarie pentru a demustra sarcina apesatörie a dărilaru indirecte. Administratiunea dominilor de statu, administratiunea tabacului precum si a tuturor venitelor de statu este fórt neglesa. Nu poate dà regimului votu de 'ncredere nici pote vota bugetul si deci se slatura proiectului de resolutiune a lui E. Simonyi.

Finea siedintiei la 2 ore d. m.

REFLESSIUNILE

reuniunie advocatilor din Clusiu, in privint'a proiectului de lege, ce ministeriulu reg. ung. de justitia i-a asternutu dietei pentru regularea relatiunilor de posessiuni urbariali, si de celea ce-su de natura asemenea urbarialeloru.

(Incheiarea.)

Pamentul Transilvaniei forma trei teritorie proprie, avandu desclinate origini istorice: pamantul comitatelor unguresci, pamantul secuiescu si fondul regescu, ale caror'a poporatiuni se desclinescu de totu prin drepturi, legi, administratiune interna si prin institutiuni cestatiencesci, adese si prin datine si moravuri. Aceasta e astu-feliu de fapta, incau trebuie s'o scia din capulu locului si s'o primésca de atare veri cine, carele voiesce se vorbesca la regula relatiunilor din acésta mica parte de tiéra. Urmarile acesteia se vedu la fie-care pasu, si in vieti'a publica si privata a respectivelor popóra se observa aparitiunile cele mai batatòrie la ochi, une ori anomalii; deci este naturalu că si originea si introducerea relatiunilor urbariali in fie-care locu e alt'a si alt'a, alt'a trebuie se fia necesariamente si modalitatea inceasului nu s'a plansu in acésta privintia. (Ilaritate generala.) Din reformele promise, regimul n'a introdusu nici un'a macar; reform'a de contributiune, atat u de urginte, se amena-

din poporele de o potiva libere de veri ce nationalitate in regatul ungurescu, carele n'a plecatu in batalia la strigarea că natuinea e in pericol, spatiul spatele d'el, séu a fostu aruncat in virtute; alu instalea: In 1514, cea mai mare parte a poporului agricolu cu posesiuni mici, s'a rescolatu in contr'a domnilor, dar a fostu devinsu, elu si urmatorii lui fusera prin lege osenditi la starea iobagiei perpetue. Asia s'a nascutu clas'a nobililor si a servitorilor séu a iobagiloru. Acestei nefericiti, osenditi inca remasera pre pamantul loru, séu deca au fostu alungati, returnara mai tardi. Cea mai mare parte a iobaginei din Transilvania o compunu urmatorii acestor'a: eliberarea loru e naturala, simpla si usiora. Ceia, ai caror'a stramosi desmoscenira acésta parte a poporului nostru, toam'a densii ca descendantii au eliberat'o. Aci n'au fostu diferintie mari.

Poporul secuiescu, ca rasa huno-scita, dintru inceputu era asisderea de o potiva liberu si possesiunatu, pamantul si-lu possiede din epoca de dupa domnirea hunilor, lu possiede nu prin donatiunes regescu, ci cu dreptul armelor, in possesiuni si in oficie s'au impartit dupa famili si ramuri, n'au cunoscute contributiune, decima, nona, indeforirea la sarcinile publice i era se faca servitii cu arm'a si preste acésta in anumite casuri se deseucu numeru anumitul de boi; pre possesiunile lui nu era dreptu regescu, nici dreptul coronei de moscenire in casu candu s'a stinsu semint'a, ci in acestu casu possesiunea trecea la consangenii, era nefindu de acestia, trecea la vecini. Acésta stare a possesiunile si a dreptului privatu si a pastrat'o de la Atila pana la Ioanu Sigismundu. Conformu facultatei si poterii in servitiul cu arm'a, anca pre timpulu lui Sigismundu si a regelui Mateiu, era inceputu densii clas'a de primor, primipilus si pixidarius, ceea ce exprime detorint'a de a milita si a nume pentru celu d'antai cu mai multi cai si feiori armati, alu duoile cu unu calu, alu treile pedestri, dar acésta n'a schimbatu intru nemita egalitatea libertatei loru cu privire la persoane si la posiederi. In 1562 mare parte a secuiloru, mai vertosu dintre cei cu possesiuni mici, s'a rescolatu in contr'a principelui, dar au fostu devinsi, s'orte la-a fostu că in virtutea legii se despoiara de possesiunile loru si fusera siliti la starea de iobagi, din carea cu timpul unu scapara séu prin lege séu prin privilegiu dobândit u de la unu principe séu altulu; dar nici odata numai scapă clasei intréga, degradata la starea de servitoriu, ci anca i-sa marita numerulu neincetatu prin vinderea mosieei, prin retragerea de la detorint'a de a milita, prin rescumperarea din captivitatea turcesca, prin deoblejare voluntare in tempu de fome; dupa acésta s'a verit u si acolo dreptul regescu, in casuri de lesa maestate judii incepura se aduca pedepse capitali si de perderea averilor, principii nationali imitandu pre regi, scriau liter nobilitari donationale si armale anca si pentru possesiunile stravechie secuiesci. Asia s'a escatu inceputu dens'a. Fata de acestu atentat suetu, tu creditiose guverne alu nostru in Transilvania, in nule nostru se-i esprimi desaprobarea nostra." — „Prin acea donatiune privilegiata — dice numit'a judecata oficiala — ce regele Andrei II. a dat o ospetilor teutoni in privint'a acelui pamant, dreptul de proprietate a supr'a lui n'a trecutu defelui la natuinea saséscă, prin urmare se statoresce prin acésta judecata cumca nu pote luá declma, d'oua dieci si cincideci de la locuitorii romani de acolo séu de la locuitorii de alta naționalitate.“ De o parte sarcine egali si libertate deopotrivă pre acestu pamant de natura cestatiénescă, apoi de alt'a desvoltarea relatiunei feudali pe cale ordinara permisa de lege séu de pracs'a legala, — intr'adeveru acestea nu incapau la olalta nici in faptu nici in conceptu; „absurditas in re simul et conceptu.“

Regele Ladislau alu V. anesch la teritoriul acestui pamant cestatiile Talmaciu si Lotor, precum si castelulu Turnu-Rosu de la fruntar'a tierii, dimpreuna cu cele 9 comunitati si diumetate ce s'au tienut de densele, rupte fiindu din comitatulu Albei, pe cari le-a datu celor VII judi sub conditiunea, ca cestati Talmaciului s'o derime, cele latu dous se le intarésca, fruntarile tierii se le pazescă, si malulu riului Oltu se lu intarésca astu-feliu, căt u inimicul se nu pote strabate pre acolo; in fine, se le posieda cu acelu dreptu si in acelu modu, casi pre cele latu possesiuni si sate, orasie si cestati din cele siepte scaune sasesci, si locuitorii acestorui comunitati si cestati se posieda si se se bucuru de acelasi drepturi, privilegi si favoruri, de cari s'au bucuratu dintru inceputu si pana acum locuitorii celor latu sate si orasie din fundulu regescu.

Poporul din Talmaciu si din cele latu sate, si-a implinitu detorint'a ce li-a impusdi diploma de anessiune, servindu ca ostasi in cestati si la fruntarli — „Castrensis miles, turdiu plaei, — in conscrierea regi din 1722 se pominesce care satu si o inde granitie si unde e detoriu si ca pazitor vestigatiune din 1726 ii sa in 1770, in cestati si de fruntarile supreme respective atacurilor gudi se spera cu imprimirea a fiscului, cei

deoblegamentului pentru sustinerea cetatilor de la fruntarii. Si astu-feliu pre locuitorii acestor cetati, casii pre ostasi de cetati — „Servientes Castri,” — i-a inlocuitu milita granitiera, infinitata la 1765. In aceste cetati, si in satele deoblegante la servitul in cetati, relatiune urbariala nu s'a potutu desvoltata pana acum'a. Ostasiul de cetate, care totodata e nobilu — miles — nu poate fi anca sluga si iobagi in un'a si aceea-si persona.

Originea acesteia este de mai tardi. S'a spusu mai susu cumca prim'a regulare urbariala s'a intemplatu in 1769 prin introducerea in vieta a asi-diseloru „Punte regulatore.” Cu unu anu nainte de introducere, inspectorii sasesci, intre altele pre locuitorii satelor ce se tienu de Talmaciul — in man'a protestului in scrisu alu acestor'a — i-au indus in conscriptiunea incheiata, casii pre unii ce plutesc biru de pamant, dar nu coronei, ci celor VII judi sasesci. Aci se incepe urbarialitatea locuitorilor din aceste sate, starea loru de iobagi. Existint'a acestei conscrieri unilaterali este secura, amenintele si detaiurile ei sunt cunoscute, dar oficiolatele sasesci nici odata n'au asternut'o la locul mai naltu, ci in casuri obveniinti numai provoca la dens'a, casii la o regulare urbariala deja esecutata.

Ce felu de potere de dreptu are unu asemene operatu, cettoriul cunoscatoriu de lucru va potte lesne se judece din acest'a.

Locuitorii simpli de prin satele tienetorie de numitele cetati, pare ca n'au bagatu de sema urmarile de mare importantia ale acestei conscrieri si prin acest'a deplin'a straformare a starii loru cetatiennesci, de altminter abia se poate ca se nu fia datu pondu si mai mare protestului loru.

Int'raceea, casulu acest'a sosindu la cunoscint'a comandei supreme militari: acest'a a redicatu acusa, cumca cei VII judi sasesci nu implenescu conditiunile anumite in literele regesci de anessare de la regele Ladislau, fortetiale nu le sustieni in stare buna, totusi de la locuitorii comunelor aduna biru de pamant in folosulu loru, si in fine cere ca comunele se se deoerasi fiscului regescu. Curtea a demandat ca directorulu causelor regesci se incapa procesu. In 1770 natiunea sasasca a fostu ciatata se arete — produca — dreptatesa sa. Obiectul procesului era acest'a: „Natiunea sasasca, de dupa comunele anessate se platasesca fiscului regescu birulu pamantului, doband'a camerei, =lucrum camerei, si feluri de contributie, pentru acelu motivu legalu, caci diplom'a regelui Ladislau disponendum ca comunele anessate se fia egale cu locuitorii fundului regescu: folosele ce proximi de la acestea, competesca asideria fiscului regescu.” Acestu procesu productionale s'a decis in 1822, judecat'a adusa a confirmato si curtea. Acesta dice apriatu: „Iucuviintiandu-se actoratulu fiscalului regescu: se statoresce prin judecata, cumca censul*) ce se vine de pre fundulu regescu, doband'a camerei si dicinela intr' intlesulu legilor competu fiscului, si se hotaresce ca acesta judecata se se essecente.”

Ore mai poate incape indoiala cumca aci, teritoriale comunitatilor ce se tienu de orasii Talmaciul, s'au judecatu de teritorie ale fundului regescu, si locuitorii de locuitori ai fundului regescu; carea judecata dea dobandi esecutare, atunci anulu epochal 1848 nu lu gasia pre scaunul filialu alu Talmaciului in stare iobagasca.

In archivulu guvernului de Transilvania sunt date numerose ce dovedescu din diferite timpuri si de la ocajuni felurite, cumca comunele scaunului filial de Talmaciul, nici la inceputul procesului productionale sub deurgearea lui, nici dupa aceea nici odata nu si-a recunoscutu iobagi'a loru prin nici unu felu de lucru personalu cu palm'a, cu atat'a mai putinu prin roboata, deci n'au recunoscutu nici aceea, cumca cei VII judi sasesci ar fi potutu se eserse a supr'a loru pre langa poterea jurisdictonala, dreptu feudal suu veri ce alta potere; non'a n'o cunoaseau nici de nume, decim'a se plati esceptiunaminte unde si unde, — birulu de posessiune, tacsa, s'a introdusu numai in diu-

“Tea ultima a secolului alu XVIII. dupa in tirzulu regescu a baronului Seeberg si *) Sub gubernatoriei baronului Bruckenthal, ien. se intielege pretiul rescumperarui nulu Sibiuului.

thal, l'au adusu in datina cu sil'a, din acea cauza, caci poporulu nu voia defeliu se implinesca lucru cu palm'a; preste tacsa, ducea lemne, pestravi in curtea din Talmaciul si la oficialii din Sibiu, ajutau la sapatu si la fenu, dar oblegamentulu loru principalu era, ca dupa incetarea infacisarii personale la aperarea fortetielor fie-care satu sustinea si plati la fruntaria cate 1, 2, 3, 4 pazitori armati, asi-numiti plăiesi, scl. — Dar anca si atunci candu le faceau acestea, ei pre sine se numiau cetatiensi posessiunati, omeni liberi, intru intlesulu libertatilor loru capetate de la regele Ladislau, asia ii numescu si actele publice, ei nu erau legati de pamant, despuneau de spre posessiunile loru, le poteau da prin traditiune copiilor loru, le poteau vinde si schimbab, in numele loru incepeau procese, portau oficie, cu unu cuventu: *sintomele supreme de pre cari se se cunoscă iobagi'a nu se potura aplică la densii nici odata*; tocmai pentru acest'a pana la 1848 neincetatu au cerutu intrebantirea libera a padurilor, campurilor si a apelor loru, au cerutu se nu fia insarcinati cu aratul, cositulu si cu platirea tacsei ce cu sil'a li s'a impus ca biru de pamant, sub protestu de tutelare; in aceste cereri ale loru staruiau intr'atata, in catu acesta cestiune dedea neincetatu de lucru organelor mai nalte ale guvernului, fora ca dietele ce se tieneau forte a rare ori, seu guvernului tierii, se fia vindecatu cauza acestei tanguri.

Casi unu momentu decisivu pentru cestiunea de proprietate, de carea ni e vorba aci, cauta se mai amintim si acea, cumca in 1777 cei VII judi au cerutu concesiune se cladesea unu podu (punte) cu vama preste riulu Lothor (Lotru,) ce trece pre langa cetatea de acel'a-si nume, dar fiindu ca acest'a era in opusetiune cu privilegiu de la regele Ladislau, de aceea a denegat'o atatu guvernului regescu, catu si curtea.

Si aceea merita atentiu ca, in 1765, candu s'au infinitiati militiele de granitia, dintre comunele ce se tienu de cetatea Talmaciului, comun'a Racovita s'a asiedatu spre scopul acost'a in oblegamentulu granitiarescu: natiunea sasasca a cerutu desdaunare de la fiscului regescu, ma si procesu a inceputu, dar pretotindenia a capetatu decisione respingatoria, din motivul, ca pamantul fiindu proprietatea coronei regesci unguresci si nu a natiunei sasesci, desdaunarea nu poate compete natiunei neimpropriatatile. Pentru satele ce apartineau la cetatile Talmaciul, Lotriora si Turau-Rosiu, pre cari — precum se spuse mai nainte, regele Ladislau alu V. le-a anessatu la fundulu regescu, va se dica le-a fostu asiedatu in libertate egala cu a fundului, insa cei VII judi si-atribuira siesi cu sil'a potestate de domni de pamant si fecera poporulu de iobagi loru, fiscului regescu a inceputu procesu in 1776, in 1822 l'a dobantu, in 1825 l'a incuiintiatu si curtea, insa judecat'a — cine scie la a cui infinitia, dar la tota intemplarea spre mare dauna a coronei regesci unguresci — anca in acelui anu a fostu retrasa, pre candu directoratulu causelore regesci a intetitu edarea ei in 1838, 1842 si 1846; va se dica a intetito de trei ori, dar pururi a forta de resultatu.

Se privim pusetiunea celoru siese sate din scaunul filialu alu Saliscesi. Acestea totu sunt comune din fundulu regescu. In 1554 natiunea sasasca dechiarandu naintea regelui Ferdinand, cumca cetatea Omlasiusului cu Salisce si cu cele lati sate apartientorii sunt anessate la fundulu regescu, regele a demandat, ca locuitorii scaunului Salisce se nu se socotesca in sirulu iobagilor; articululu de lege din 7 decembre 1556 demanda, ca cei din scaunul Salisce se nu fia supusi la contributiuni deopotiva iobagilor, intr'unu documentu din 1486 despre regularea hotaraloru, scaunulu Salisce e scriu de apartientorii la cetatea Omlasiusului pe fundulu regescu.

Edictulu alu 80. din Aprob. Const. de asideria numescu scaunul Salisce de pamant regescu = „regius fundus,” articululu de lege I. din Sighisoara de la 5 iuniu 1689, insira scaunulu Salisce si in privint'a contributiunei la municipiale sasesci.

Acestea demuestra la evidinta, cumca scaunulu Salisce apartiene la fundulu regescu, si cumca locuitorii acelui scaunu au aceeasi egalitate cetatiencesca cu cei din fundulu regescu.

Si aici camer'a regesca a fostu lipsita de dreptul ei de proprietate si a fostu pagubita

forte in decursulu secolului trecutu, candu cei VII judi introdusera potestates de domnu de pamant, si pre locuitori ii facera lorusi iobagi. Pentru acest'a fiscului regescu la 1771 a inceputu procesu naintea forului productional; negandu-se competitint'a tribunalului, in urma apelarii dobantite pre calea recursului, curtea in 1826 fece de esceptiunea in contra tribunalului se puse la meritulu procesului. Continuandu-se procesulu, la cestiunea producerii documinteloru, in 1829 tribunalul demanda se se produca documintele. Aci procesulu se opri, si de atunci n'a fostu foru productionale la care se se fia potutu continuu cu competitintia.

Cei VII judi sasesci, nesocotindu cursulu procesului, in 1774 pre calea guvernului din Transilvania, alu caruia presedinte era baronul Mihaiu Bruckenthal, cu potere armata constrinsera pre Salisceni se primesca o convintiune urbariala; pentru acest'a s'a facutu investigatiune, in a careia urmare prin resolutiunea de curte din 1837, cei VII judi sasesci cu arendatorii si cu oficialii loru curteni au fostu judecati se platasesca gafurile comise, era Salice cenii, pentru ca se-si redobandescia libertatea loru stravechia, au fostu avisati la calca legii cu ajutoriul directoratului causerilor regesci, care ajutoriu li s'a ordinat de Maiestate. Acestu procesu s'a si inceputu la tabula regescu in 1841, dar pana a nu se fini, sose anul 1848, carele si pre Salisceni i-a gasit u asideria in stare de iobagi. Desdaunarea urbariala, atatul pentru comunele din scaunul Talmaciului, catu si pentru celea din scaunul Salisce, au primit'o cei VII judi sasesci.

Ce s'au disu despre comunele din scaunul Sibiuului, cari odiniora s'au tienutu de cetatile Talmaciul si Lotriora (Lothor,) aceea si, cu modificatiuni neessentiali, si despre cetatea Branului (Törcs,) carea e in posessiunea orasului Brasovu, si despre satele ce se tienu de dens'a. Si acestea, comunitatea numitului orasius le-a posiesu secole intregi cu deoblegamentulu de a apera granit'a, de a sustine cetatile si altele asemenea, le-a posiesu cu paduri, campuri, ape, regale etc. Dupa infinitarea militiei de granitia in 1765 au incetatu oblegamintele numitului orasius, dar bunurile le folosesc si pana in dia de astazi. Cetatiensii liberi din satele anessate la fundulu regescu, cu timpulu devenira si aci iobagi, desdaunarea urbariala pentru fundurile si posessiunile loru au primit'o numitulu orasius. Dupa infinitarea militiei de granitia, incetandu tota sarcina remasitilor urbariali si se se dechiaru prin articlu de lege cumca: comunele din scaunul Talmaciului, din alu Salisce si celea ale Branului, numai in privint'a municipalala au fostu si sunt sub jurisdictiunea fundului regescu, starea loru cetatiencesca, regularea relatiunilor loru de posessiune, nu se potu decide nici dupa regulele pentru regularea posessiunilor ce-su statorite in patent'a din 21 iuniu 1854, nici dupa ordinatiunile urbariali emise mai tardi, ci acelle comune se pota posiede intregu teritoriu hotaraloru loru, padurile loru, apele loru, campurile loru, catu ceia lati mai multi cetatiensii liberi de pre fundulu regescu, dimpreuna cu dreptulu loru de regale, asideria ca cetatiensii liberi; se se dechiaru ca le vor posiede, si se se otarasca restituirea loru intr'insel.

Ministeriul se va ingrigi despre aceea, ca pre calea administrativa se se intempe impartirea si societele reciproc in privint'a muntilor revindicati si in privint'a folosaloru ce cei VII judi si orasius Brasovu le au luat de la comune in decursulu timpului; acest'a se se intempe dupa asultarea partilor si pre basea cercetarii detaile a datelor referitorie la lucru, luandu-se in consideratiune dreptatea si ecitata.

Pentru ajungerea acestui scopu, asta Reuniune si recunosc de o detorintia cetatiencesca a sa, ca se asterna naltul Ministeriu ungurescu de justitia urmatorele puncte pentru unu proiectu de lege:

Proiectu de lege pentru regularea relatiunilor urbariali de posessiune si a celor de asemene natura, cari sustara in fapta pre fundulu regescu pana in 1848.

S. 1. Fiindu ca pre basea datelor istorice, pre a legilor din partile transilvane si pre a judecatilor cu potere de dreptu, dupa natura fondului regescu nu se poate admite ca acolo au fostu oblegaminte si relatiuni feudale

Comunele din scaunele filiale Salisce si Talmaciul cari se tienu de scaunul Sibiuului, prin deputatul Ioane Puscariu au datu unu memorandu la camer'a representativa pentru regularea relatiunilor publice. La acestu memorandu a scrisu desluciri advocatulu Vilemu Bruckner din Sibiu. Camer'a representativa anca n'a otarit. Acum'a se apropiia ocajunea spre acest'a.

Articulu de lege XLIII din 1868, candu a regulat in detaliu uniunea intre Ungaria si Transilvania, in §. 16, impotrivu guvernului ca se faca provisoriu despusetiunile de regulare: i-a impus de detorintia „ca — dupa asultarea respectivilor, se asterna dietei astu-feliu de proiectu de lege, carele se tene in consideratiune si se aduca in consonantia atatu drepturile ce se basazeaza pre legi si contracte, catu si egal'a indreptatire a tuturor cetatiensilor patriei de pre teritoriu fundului regescu de veri ce nationalitate ar fi.

Acesta despusetiune a legii este atatu de elastica, in catu pre basea ei se pare ca de odata si la olalta se potu imbracisa atatu regularea relatiunilor de dreptu publicu, catu si a acelor de dreptu privat; dar acesta nelegabilitate ar incurca cauza. Reuniune nostre i se pare ca e problema grea — de o parte: „asultarea respectivilor, legile si contractele si dora privilegiile spicate in felurite moduri, — de alta parte: se se tene in consideratiunea necessaria si se se aduca in consonantia egal'a indreptatire a tuturor cetatiensilor patriei de veri ce nationalitate.” Dupa a nostra parere nepretensiva, ar trebui se se desparta ceea ce nu se tiene de olalta. Autonomia fundului regescu, organismul seu municipal, impartirea libertatii politice pre basea egalitatii de dreptu intre toti cetatiensii patriei de pre teritoriu fundului regescu de veri ce nationalitate ar fi densi, — acest'a e astu-feliu de cestiune de dreptu publicu, cu carea privilegiu nu incape, nici nu sufere ca organizarea venitoria se creeze statu nou in statu.

Deci acesta cestiune de dreptu publicu ar trebui se se deslege separat, pre basea principiilor cari in 1848 s'au prefacutu legi. Dar ar trebui se premerga otarirea relatiunilor de natura dreptului privat, va se dica, cumca cetatiensii patriei ce locuesca pre fundulu regescu se se restituiesca mai antai in posessiunea drepturilor lor ce li s'au luat, se se incete tota sarcina remasitilor urbariali si se se dechiaru prin articlu de lege cumca: comunele din scaunul Talmaciului, din alu Salisce si celea ale Branului, numai in privint'a municipalala au fostu si sunt sub jurisdictiunea fundului regescu, starea loru cetatiencesca, regularea relatiunilor loru de posessiune, nu se potu decide nici dupa regulele pentru regularea posessiunilor ce-su statorite in patent'a din 21 iuniu 1854, nici dupa ordinatiunile urbariali emise mai tardi, ci acelle comune se pota posiede intregu teritoriu hotaraloru loru, padurile loru, apele loru, campurile loru, catu ceia lati mai multi cetatiensii liberi de pre fundulu regescu, dimpreuna cu dreptulu loru de regale, asideria ca cetatiensii liberi; se se dechiaru ca le vor posiede, si se se otarasca restituirea loru intr'insel.

Ministeriul se va ingrigi despre aceea, ca pre calea administrativa se se intempe impartirea si societele reciproc in privint'a muntilor revindicati si in privint'a folosaloru ce cei VII judi si orasius Brasovu le au luat de la comune in decursulu timpului; acest'a se se intempe dupa asultarea partilor si pre basea cercetarii detaile a datelor referitorie la lucru, luandu-se in consideratiune dreptatea si ecitata.

Pentru ajungerea acestui scopu, asta Reuniune si recunosc de o detorintia cetatiencesca a sa, ca se asterna naltul Ministeriu ungurescu de justitia urmatorele puncte pentru unu proiectu de lege:

S. 1. Fiindu ca pre basea datelor istorice, pre a legilor din partile transilvane si pre a judecatilor cu potere de dreptu, dupa natura fondului regescu nu se poate admite ca acolo au fostu oblegaminte si relatiuni feudale

mai de 1848 : comunitatile din sedunile fiziale (Talmaci si Salisee, precum si comunile unele care tine de estante Branului (Förcs), prin următoarele sunt declarate de egale in drepturi eclesiastice datorită lipsii de patriei de prefundul regesc.

Se stergu totale remasitile legaturelor urbariale cari au statut in fapta pre fundulu regesc pana in 1848 ; dreptu aceea comunitatilor cari au statut in asemenea relatiune urbariala catre cei VII judi, si catre orasul Brasovu, prin acesta li se dau érasi in deplina proprietate fundurile loru intravilane, campurile loru, riurile loru, padurile loru si intregi teritoriile hotarilor loru, éra regalele mai mici se dau in posessiunea comunelor iusesi, cu eschiderea drepturilor domniei de pamant.

§. 3. Patent'a urbariala din 21 iuniu 1854, precum nici ordinatiunile ministeriale emise pre baza aceleia, nu se estindu a supr'a locuitorilor de pre fundulu regesc.

§. 4. Incătu cei VII judi sasesci si orasul Brasovului, prin introducerea potestatei de domnia de pamant in comunitatile administrate, ar fi infinitatul pre hotarale acestor'a paduri, pamanturi si fenantie alodiali, acestea de asideria se se des érasi comunitatiloru.

§. 5. Ministeriul de interne si celu de justitia sunt insarcinate a despune ca pre calea administrativa se se intempele impartirea si soçotele reciproce in privint'a muntilor revindicati, in privint'a folosirei loru ce intr'aceea o desdaunase erariulu regesc, precum si in privint'a foloseloru ce le-au luatu cei VII judi si orasul Brasovu sub durata legaturii urbariali; acestea se se intempele cu ascultarea partilor si dupa o cercetare strabatatorie in datele ce se referescu la asta cause.

Datu in Clusiu, din adunanti'a generala ordinaria a Reuniunei advocatilor, ce s'a tie-nutu la 3 decembre 1870.

Alessiu Simon, Mihailn Kovári, presedinte. secretariu.

Sarcia, in Torontalu, 30 dec. v. 1870.

(Istor'a alegerei de invetiatoriu.) Prin unu procesu contra fostului invetiatoriu pana in anulu 1864 Trifonu Budia precum si a fostului seu suplentu Lazaru Trailescu — fura amendoi suspendati, celu d'antai pentru totdeun'a, éra suplentulu, luandu venerabilul Consistoriu in consideratiune tener'a lui etate, numai pentru acésta comuna pentru totdeun'a.

Asia deschidiendu-se concursu in anul sus amintitu, dintre mai multi recurenti, fiind de fatia numai Terentie Popescu, ilu si ales comuna de invetiatoriu. Densulu insa nu corespunde misiunei sale invetatoresci din cauza ca este unul dintre cei ce ceretéza carcin'a pré desu, si de aceea poporul setosu de luminaarea si innaintarea pruncilor sei in cultura si moralitate, redică si contra acestui invetiatoriu procesu, acusandu-lu ven. cons. ca senatul scolaru. Acest'a abia in anul trecentu lun'a lui septembrie ilu lipsi din postulu invetatorescu, indrumandu pre comitetulu, respective sinodulu parochialu, a ocupá postulu devenitul vacantu prin altu invetiatoriu.

S'a deschis concursu; prim'a data insa — fiind numai unu recurentu adeca fostul invetiatoriu din a. 1864, pre carele sinodulu parochialu nu voia-lu aduce érasi indereptu — se deschise concursu de a 2. ora. Se si ivira 3 recurenti si adeca fostulu invet. susu amintitul din 1864, Radu Vasiliu, preparandu abs. si Vincentiu Biberea preparandu abs. Sinodulu parochialu fiind condus de preotulu localu, nu primi in candidatiune pe nici unul, si adeca pre celu d'antai nu, pentru causele din 1864., pe alu doilea nu, pentru ca nu avea testimoniu de qualificatiune, pe alu treilea, scie Ddieu de ce, caci avea totale formele prescrise.

Asia dara pe cine au alesu? Fora se ma' considere, ca cine e candidatul toti au strigatu: noi avemu pre Terentie, elu are 6 prunci si ne dore se-lu lasam pe drumuri. Póte i-a fi durutu si pe ei pe careva, dar pre preotulu de siguru l'a fi durutu, caci cei 6 prunci au si mama. Preotulu localu candu a facutu voditi'a inainte de craciunu, pre toti poporenii i-a ro-gatu ca se fia Terentie érasi invetiatoriu, promitiendu, ca nu va mai bê. Urmarea a fostu ca la st. Nicolae prindea pesce de prin mociria.

Éta asia dara cum observéza preotimea Stat. org.! Éta de ce striga invetiatorii emanicipare! Se si-o insemnare bine Domnii senatori

scolaru! Noi contam multu pe intelépt'a procedere a vener. Consistoriu, si cu deosebire a senatului scolaru. Avemu firma speranta, ca pentru inaintarea poporului nostru, sustinerea si intarirea moralitateli in fiii nostri, nu va intardi a face pasii necessari pentru de a avea si acésta comuna invetiatoriu aptu si moralu, cu atatu mai tare cu cătu de unu timpu indelungatu numai pescari avemu, ér nu adeverati invetiatori. Luati bine séma, caci o se aveti lipsa de existinta poporului, si n' o se-o posiedeti, dacă nu veti ingrigi de invetiatori demni!

Unu membru alu comitetului parochialu.

C. Ineu 1871.

Asi dorí, ca prin corespondint'a presenta se atragu atentiu-nea consistoriului din Oradea-mare a supr'a unei fapte curatu necrestinesci ce o comite o persoana din statulu preotescu, precum si a supr'a ocuparii unei parochie vacante.

Nu de multu reposa preotulu gr. or. Zen. Bulzanu, lasandu dupa sine vedova cu orfani mittei si forte putena avere Reposatulu a fostu unul dintre cei mai apti preoti, care si-a datu multa silintia spre implinirea chiamarei sale, fiindu adeveratu parinte alu poporului.

Sórtea bietiloru orfani, parintele protopopu o mai amarese, facendu o pretensiune de 15 cubule de bucate. Reposatulu preotu avea se ié de la poporenii 230 de vici. Dregatori'a orfanala a ordonatu a se realizá acésta pretensiune in favórea orfaniloru; numitul protopopu insa opresce pe tutori a vinde bucatele, dicendu ca acele bucate i se cuvinu densului. Afara de acésta, veduv'a reposatului a incredintatu protopopului 40 fl. v. a. spre acoperirea tuturor speselor de ingropatiune pe cari Domn'a Sa ii retiene ca plata a sa propria.

Unde e simtiulu crestinescu? Preotu óre este asemenea omu?

Si daca Domnulu protopopu face pretensiuni atatu de mari si de stricte, intrebaturu-sa elu vre odata: daca-si implinește datorinile in aceasi mesura si cu aceasi acurătătia?

Poporulu acestui tienutu este tare deca-dit in privint'a morală. Caus'a principală a fostu ne'ngrijirea consistoriului de preoti apti si cu evlavia. Acum am avutu si unul bunu, si pe acest'a protopopulu vre se-lu pedepsescu pana in momentu pentru meritile lui, lovindu urmasi acelui. Vai si amaru de morală!

Nu potu se nu rogu, tomai din interesulu moralei, ca maritulu consistoriu se aiba deosebita atentiu la ocuparea acestoi parochie, capacitandu poporulu prin organele sale despre necesitatea de unu preotu deșteptu si moralu, si acésta cu atatu mai curendu, incătu parintele protopopu nu se sfiese a exprimá in publicu numele acelora persoane, cu care are de obiectu a indopá statiunea, firesce, ómeni totu de panura slabă, cari nu-su de feliu capaci de acésta misiune.

Adeveratu ca intrenuirea din partea consistoriului in Stat. Org. nu e prescrisa, in-sa candu face cineva spre binele comunu mai multu decatul cere legea, acésta nu se pote opri de nimenea. — Daca consistoriulu nu va ingrigi curendu de ceea ce ceremu, protopopulu va face ce va vre provisoriu, acésta va prendre radecini — sciti bine cum e lumea — si érasi vom remané ca vai de noi.

In privint'a orfaniloru, credu ca maritulu consistoriu va da in drumarile necesarie parintelui protopopu, arestandu-ice va se dica a fi adeveratu crestinu si parinte alu serăciloru.

Cu alta ocasiune vi voi comunicá vaisele sfasiatosie de inima ale poporului, provenite din abusuri si vatemari a supr'a lui.

J — B . . .

Din tractulu protopopescu alu Bisericiet-Albe 3 ian. 1871.

Astadi, candu si noi prin recascigarea vechei nóstre metropolii si a autonomiei bisericesci, potem prinde mai liberi péna in mana pentru ca se aducem la publicitate si se lamurim ori ce greutate séu pedeca ce ni se pune; astadi candu prin sinodalitate avemu dreptu a regulă si administrá trebile nóstre bisericesci, scolare si fundatiunale, ne tiemenu chiar de de-torintia, a nu trece cu vederea nici celu mai

micu defectu ce-lu sufera biserica nostra, cu deosebire daca acela se pote indreptă.

Voi se descriu adeca necesulu ce-lu au preotii nostri si respective biserica cu oficiolatele postale.

Epistolele oficiose cu bani, cari se spedéza de catra comuu'a bisericsca cat'a protopresi-teratele nóstre séu de la acestea catra episcopfa, nu se primesc „ex officio,” ci se tacseaza dupa tarifa tocmai ca si celea a privatilor. Esista óre in privint'a acésta vre-o lege, si déca esista, pre ce se se baséza dens'a? De ce se se bucre de beneficiul libertatii de portu postalu numai oficiolatele civile si miliarie, éra cele bisericesci nu, séu déca se bucura de elu si oficiolatele bisericesci, de ce tocmai ale nóstre nu? De la parochii se spedéza bani oficiosi, precum sunt banii conveniunii si a sidocisiei episcopesci, banii fondului clericalu si prepanzialu, colecte pentru infinitarea séu sustinere institutelor filantropice, indurari de la credintosi pentru redicarea vre unei biserici in vre-o comuna seraca, si altele. Ca oficiolate publice de ce se nu aibe totu acelu dreptu oficiolatele parochiale, protopresiterale si diecesane la postele ung. reg. ca si celealte diregatori.

Deci binevoiesca Domnii deputati dietali a se intrepune cătu mai curendu in acésta privintia la Ministeriul respectivu, dar si deputati nostri de la Congresu si sinódele eparchiale, cari ca factori principali sunt chiamati in lini'a prima a starui pentru redicarea acestei nedreptati, ca asiá biserica si natiunea se li detoreze recunoșcinta si multiamita. J. M.

Pentru nefericitii francesi.

Din coman'a Rusova-néra, comit. Carasiului prin R. dou par. si ases. cons. Ioanu Pavloviciu, ni s'a tramisu o suma de 6 fl. 83 cr. v. a. la carea au contribuitu:

J. Paulovicu 1 fl. T. Ignea inv. si C. Andrescu jude com. căte 50 cr. J. Ognariu econ. 40 cr. P. Nicolicu neg. Gl. Pascota, J. Ciocola, Catarina Stoichescu, P. Lungu, J. Jeremia, Andr. Pausianu, J. Buzagiu, N. Ciocola, D. Blaiciu, G. Pascota, G. Meila, toti econ. căte 20 cr. N. Simoviciu, Ign. Ognariu, G. Zaria, M. Ardeleanu, M. Nicorescu, P. Ardeleanu, N. Todoro, J. Crega, Gr. Nicorescu, V. Loga, V. Zaria, C. Blaiciu, A. Stoichescu, G. Todoro, Caldare, C. Zaria, N. Pascota, C. Meila, J. Jeremia, toti econ. căte 10 cr. Al. Zaria 8 cr. Ana Pausianu 5 cr. —

Din Munariu, comit. Temisiului, dlu negotiatori Cirlu Niculescu si-a tramisu 2 fl. — Asemene din Crassova, cottulu Carasiu dlu negotiatori Mart. Duda ni-a tramisu 2 fl. —

Din Valingu (Franzendorf) in Carasiu, prin staruint'a dlui docinte Joane Popescu, ni s'a tramisu o suma de 12 fl. 22 cr. la carea au contribuitu:

Il. Balanescu par. si J. Popescu inv. căte 1 fl. G. Baleanu, J. Balanescu si G. Ponoranu, căte 50 cr. Maria Popescu si Maria Baleanu, căte 40 cr. N. Baleanu, J. Siofin, N. Spatariu, D. Simicu, T. Erebenariu, F. Manescu, N. Manescu, D. Manescu, Aureliu Manescu, Jos. Balanescu, C. Baleanu, S. Ratezanu, Nic. Ratezanu si Ilinca Cusma căte 20 cr. Milca Popescu, Anast. Baleanu, Vas. Baleanu, Joana Popoviciu, J. Brebenariu, G. Panescu, G. Velceanu, C. Velceanu, N. Gianu, Vas. Munteanu, C. Munteanu, Marta Munteanu, P. Baleanu, Petria Munteanu, P. Nistoru, Flóre Nistoru, N. Dinu, Maria Dinu, V. Giurma, Persida, Giurma, D. Giurma, J. Nistoru, V. Nistoru, V. Belzia, P. Panescu, N. Panescu, V. Panescu, Ruja Panescu, G. Panescu, Ruja Panescu, Flóre Epuranu, G. Brebenariu, Calina Brebenariu, Flóre Panescu, C. Balica, D. Jorgovanu, Nic. Dodenciu, D. Dodenciu, Amalia Spatariu, Jos. Spatariu, Il. Baleanu, Maria Baleanu, Magdalena Gianu, Maria Brebenariu, Maria Gianu, Eva Baleanu, si P. Cuzma, toti căte 10 cr. J. Brebenariu 8 cr. J. Dinu, Lazaru Dinu, Filipu Dinu, Ign. Faricea, Craciun Faricea si Ruja Cuzma căte 5 cr. J. Faricea 4 cr. —

Suma intréga a acestorui contribuiru este 23 fl. 5 cr. v. a. Cu suma publicata in nrri 2 si 3 la olalta 134 fl. 75 cr. v. a. —

Varietati.

= (Prințipele Karagyorgyevics,) carele in prim'a instantia — la judecatoriu a comunie Pesta — a fostu eliberatu din cauza, că dove-dile nu erau destul de evidente despre participarea lui la omorul principelui Obrenoviciu si a supr'a carei sentintie atunci opinionea publica in Serbia se areta iritata contra Ungariei, la ce fóile unguresci respundea că — nu este sentintia finala, fiindu că mai au se judece si forurile superioare, cari potu se condamne pre principale cu pre complicii lui, de uaudi intr' adeveru in a dou'a instantia, prin Tabl'a regesca fu judecatu la 8 ani de inchisore grea, éra companionii sei Trifcoviciu si Stancoviciu ficeare la 4 ani inchisore grea, si toti in solidum la refuirea speselor procesului si speselor de intretineri in decursulu inchisorii.

= (In spitalulu din Clusiu) fu primitu mai de una-di unu bolnavu, carele dupa imbracamine era barbatu. In diu'a urmatoria patientul murí. Medicul spre suprinderea sa se convinse curendu, că patientulu primitu nu a fostu barbatu. Cercetarile tiente au constatatu, că respectiv'a a portat de multu timpu haine barbatesci si că s'a tienutu cu lucru menit numai pentru barbati. Asia avea dens'a atestate forte bune ca zifariu; in timpulu din urma a fostu pandura de orasiu. Ea era nasuta din Aiudu, n'avea inca parinti nici rudenii, si asiá a crediutu, că ca barbatu mai usioru pote trai si mai bine se pote feri de periculele caror'a este espresa o femeie singuratica.

Concursu

Pentru ocuparea postului invetatorescu la scol'a confes. gr. or. rom. din comun'a Jersigu, cottulu Carasiului, pptulu Jebelului, se scrie concursu pana in ultima Januariu 1871 v. — Emolumintele: in bani 60 fl. v. a., 10 metri grau, 10 metri cneurudu, 50 lb. elisa, 50 lb. sare, 11 lb lumini, 8 orgii de lemn, pentru incaiditulu scoli 15 fl., 2 jugere de pamant, cortelul liberu cu 1/2 jugeru de gradina. — Doritorii de a ocupá postulu acest'a, sunt avisati a-si tramite recursele instruite in sensulu Statutului org. si adresate Comitetului parochialu catra Oficiulu protopresiteral in Buziasiu.

In contilegere cu Comit. parochialu. Ales. Joannovicu, m. p. 2 - 3 ppteru.

Concursu

In comuna Usdini regint. germ. banat.de granitia, protopresiteratulu Panciovei, se poftesc unu capelanu, pe langa atrei'a parte din totu venitulu parochialu.

Doritorii de a acupá acesto postu sunt avisati a-si tramite recursele loru instruite conform Statutului organicu pana in 24 Januariu v. a. c. catra Dlu protopresb. Simeonu Dimetroviciu in Panciova.

Comitetulu parochialu.

In contilegere cu D. protopresbiteru tractualu. 2 - 3

Concursu

Pentru implinirea postului de adjunctu invetatorescu din comun'a Agadiciu, protopresiteratulu Oravitii, comitatulu Carasiului, impreunatul cu urmatoriile emolumente: 47 fl. 25 cr. v. a.; diumatate magia de lardu; 25 lb. de sare; 12 1/2 lb. de lumini; 7 1/2 metri de grâu; 7 1/2 metri de cneurudu; 1 jugeru si 400 stangeni de pamant, cortelul liberu si 6 orgii de lemn. Doritorii de a acupá acestu postu se si tramite recursurile loru instruite in sensulu statutului organicu pana in 17 ianuariu 1871 st. v. catra rss. dnu protopopu Jacobu Popoviciu in Oravitia.

Agadiciu, 3 ian. 1871.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: Jacobu Popoviciu m. p. 3 - 3 protopresbiteru.

Cursurile la burs'a de Viena.

(Dupa inscripsiunea telegrafica din 25 ian.)

Imprum. de statu convertat cu 5% 58.35 Imprum. natiunalu 67.60 Actionile de creditu 252.25; — sortiurile din 1860: 107,80 sortiurile din 1864: 119. 25; Obligatiunile desarcinarii de pamant, cele ung. 78. — ; banatice 77. — ; transilv. 76. — bucov. 71 argintulu 122. — galbenii 5.85 onii 9.95.

abesi.